

LUNDS
UNIVERSITET

Öppningar och läsningar i Sveriges strategi för yrkesfisket

Filippa Säwe & Johan Hultman

Lunds universitet

Vårt perspektiv

- Förändring
- Inflytande
- Ansvar

Två lagar

- Ny fiskelag: 2014
- Lag om överlåtbara fiskerättigheter (2009), för att möjliggöra försök 2010-2019 med köp- och säljbara rättigheter i det pelagiska fisket. Utvärdering 2014.

Tidslinje för den nya fiskelagen:

- Förslag: 2010
- Remissvar: 2011
- Proposition: 2014
- Antas av riksdagen 2014

Ambitionerna i förslaget till ny fiskelag:

- Fördelningen av fiskeresursen skulle bli mer transparent
- Det regionala inflytandet skulle öka
- Näringsfriheten skulle öka

Vilka frågor ställde remissinstanserna?

---

1. Varför möjliggöra överlåtbara rättigheter i hela YF innan utvärderingen av det pelagiska experimentet?
2. Varför inte invänta EU:s nya gemensamma fiskepolitik, som ändå är styrande?
3. Varför ingen konsekvensanalys av större näringsfrihet, dvs. ändrade licensregler?

Vad hände?

- 1 oktober 2014: ny fiskelag
- 1 november 2014: utvärdering från HaV (i samråd med SJV) av överlåtbara rättigheter i det pelagiska fisket

Och under tiden...

- 10 juli 2014: lagen om överlåtbara fiskerättigheter omfattar hela det svenska YF

Samtidigt nya licensregler enligt nya fiskelagen:

- Fisket ska bedrivas *näringsmässigt* (istället för att utgöra en väsentlig del av inkomsten)
- Fysiska och *juridiska* personer från Sverige och EU

Vi frågar oss med bakgrund av detta:

---

1. Vilken flexibilitet byggs in?
2. Vilka inlåsnings skapas?

Konsekvenser som möjliggörs

	flexibilitet	inlåsnig
kortsiktigt	<ul style="list-style-type: none"> • Snabba ägarbyten av resursen • Marknaden kan snabbt positionera sig	<ul style="list-style-type: none"> • Erkänd erfarenhet, kompetens och lokalt engagemang ersätts av finansiell och entreprenöriell kompetens
långsiktigt	<ul style="list-style-type: none"> • Större och rörligare kapital, som på sikt blir mer trögflytande p g a ägarkoncentration	<ul style="list-style-type: none"> • Förvaltningen blir irreversibel och resursen blir svårintaglig • Generationsväxling problematiskt

Ny aktör i det svenska fisket fr o m 2015

- EDF – Environmental Defense Fund
- Multinationell intresseorganisation, budget ca 2 miljarder SEK, marknadsdriven agenda:

”Market mechanisms, asset valuations, commodities: How do these concepts relate to environmentalism? Traditionally, they haven’t. But at EDF, we’re harnessing one of the most powerful forces in the modern world — the pursuit of profit — for the common good.” (www.edf.org)

På vems uppdrag?

- Regelbundna möten: Räkgruppen, Fiskgruppen, Östersjögruppen, Kräftgruppen samt gemensamma stormöten (www.sverigesfiskare.se)
- HaV säger sig inte ha gett uppdraget åt EDF, men är tacksamma för att en organisation som säger sig vara neutral tar på sig uppdraget att ena fiskesverige.

Vem ska äga/förvalta rättigheterna?

- PO?
- Enskilda fiskeföretag?
- Kooperativ?
- Kommuner?
- Beredningsindustrin?
- ...?

Island

2003 - 2007

- 60% av jobben kopplade till fisket på land försvann
- 10 aktörer kom att äga över 50% av kvoterna
- 428 fiskeföretag (kopplat till fartyg) försvann

- Kopplingarna mellan fiskeresursen och kustkommunerna hade brutits
- Politiskt nödvändigt att återupprätta det sargade kustfisket
- Varnar andra länder för att tillåta juridiska personer bli ägare till fiskerättigheter om man vill värna kustfisket

Danmark

2011

- 15% av licensinnehavarna tar upp 90% av fisken
- Över 70 hamnar har förlorat mellan 50% och 100% sitt kommersiella fiske
- Kopplingarna mellan fiskeresursen och kustkommunerna hade brutits
- Politiskt initiativ för att återupprätta det sargade kustfisket
- Dock inte så stor effekt, så kustfiskarna har brutit sig loss i en egen organisation

Effektivitet - Hållbarhet

- Island och Danmark: Har bytt fokus från ett endimensionellt perspektiv på ekonomisk effektivitet till ett komplext perspektiv på hållbarhet.
- Ska Sverige göra samma resa?

The pursuit of....vadå?

Mogens Schou, konstruktören av det danska systemet ställer frågor:

Varför ska Sverige införa köp- och säljbara rättigheter?

Hur ser den *politiska viljan* ut?

LUNDS
UNIVERSITET